

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.
 Pentru economi numai 4 cor. pe an.
 Pentru România pe an 15 Lei.
 Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tariful ca
 prețuri foarte moderate.
 Abonamentele se plătesc înainte.
 Apare în fiecare Sâmbătă.

Pildă bună — prinde.

Lucrul cel mai folositor pentru neamul românesc e: lumina minții.

Și ne bucurăm din inimă că poporul nostru începe a să arăta tot mai înțelegător pentru acest adevăr.

Citiva »lucrători cu ziua« (cum ei să numesc) din notaritul Burjuc (la Zam, comit. Hunedoarei) Duminecă în 9/22 Iulie, după ce-'și isprăviră năcazurile la cancelaria notarială, deteră pe la crîșma din sat.

Acolo un student (vrednic băiat!), fiul unui învățator în penzie, le-a cetit din »Libertatea« »Pilda frumoasă a țărânului I. Bota din Petrești. L'a ascultat și crîșmarul și apoi le-a zis:

»Fraților! Învațați dela mine! Eu mi-'s crîșmar, dar' vă zic: »Să bem mai puțin!, ca să rămînă de unde să jertfim și noi pentru scoala cea mare, pentru gimnaziul nostru din Brad! Căci zău! Lucrul cel mai folositor pentru neamul românesc e lumina minții!.. Jertfa noastră mult ajută și săși tipărește și rămîne pomenire din neam în neam«.

La acest îndemn curat »cu lacrimi de bucurie« țărâni: Andiel Negru, scoase și dete 2 coroane, Atanasie Oprișa 1 cor., amîndoi din Godinești, Ioan Nișca 4 cor., Ioan Neag 1 cor., Alexa Neagu 2 cor., și Iacob Partene 20 fil., din Brădățel, laolaltă 10 cor. 20 fil., pe cari le închină pe sama fondului din care să se zidească în Brad gimnaziul cel nou!

Vrednici țărani!

Jertfa voastră servească și altora de învățatură și îndemn curat!

Să știți, că de ne-am înfrîna pofta dela beuturi și vom jertfi pentru lumina noastră, barem a treia parte din ceea ce cheltuim pe beutura stricăcioasă, în citiva ani am avea un fond, o sumă, o avere, din care am acoperi multe din lipsele arzătoare ale sufletului nostru!

Școalele noastre altcum s'ar desvolta, învățătorii noștri cu alt drag ar munci, neamul nostru, noi înșine, altcum am înainta...

Tocmai acum e timpul secerișului și trieratului.

Bunul Dzeu a binecuvîntat în multe ținu, roadele holdele noastre. Pomii încă sunt plini de fructe... Avem cele de lipsă și cînd avem noi țărâni, au și cărturarii și toți domni.

Să ne aducem aminte și de pilda frumoasă a țărânului I. Bota și tovarășilor săi de mai sus. Că Altar culturai este gimnaziul din Brad.

Să închinăm cu toții cite o prescură, fie cît de modestă, dar' curată și sfîntă, pentru a-

cest altar, trimițînd jertfa noastră cît de cît, pentru gimnaziul din vorbă, ai cărui părinți sunt poporul român din Zarand, care din sărăcia sa l'au înălțat luminei neamului!

Fă-ne D-ne să ne înțelegem durerile, și ne-ai dat leacul pentru ele!

Tot pentru fondul acesta gimnazial a închinat învățătorul Nicolau Boșcaiu din Braești (comit. Arad), în loc de a tipări anunțuri cari să învechesc, despre cununia sa cu Maria Sombatfalvi Tuhuț din Brad, 20 cor., și Dr. P. Oprișa, dir. gimn. în Brad, în loc de a felicita în scris pe prietinel său Victor Em. Tordășianu, asesor cons., din prilegiul căsătoriei sale cu dșoara Eugenia Jovescu, profes. în Sibiu, a dat aci 5 coroane.

Jertfa curată să se îndrepte spre cer! Binecuvîntarea cerului să se pogoare peste cei cari să n'alță peste năcazurile zilnice și prin jertfă curată ne profetesc un viitor mai ferice!

Tit Liviu.

Între ciocan și nicovală.

— Să întărească comitatele ori nu? —

Mare spargere de cap au cei din noul guvern, cu gîndul comitatelor. Că în lupta națională ce o duseră mai pe urmă contra Vienei, comitatele le-au fost de folos, căci să împotriviră din greu poruncilor ministeriului absolutist alui Fejérváry. Acum kossuthiștii ar vrea să răsplătească oare-cum slujba asta a comitatelor.

Comitatele avuseră (și au și azi) fiecare ceva ajutor în bani din vistieria statului. Pe vremi până nainte de furturile cele groase alui Kriványi și a altora ca el, din cassele comitatelor, — până atunci comitatele își chiverniseau singure banii cei mulți incredințați lor. După acele furături patriotice, statul a luat, de vre-o 3 — 4 ani, în chivernisirea sa cele mai multe fonduri și averi dela comitate.

În vremea absolutizmului de sub Fejérváry însă, să dovedî că această preluare a averilor din mîna comitatelor, e în același timp o primejdie pentru neatîrnarea lor, căci în cazuri de absolutism, guvernul le închide frumos șuruburile dela izvorul creșterii și ele stau prost de tot cu gura în pod strigînd după ideile naționale. Că Fejérváry le strînsese rău la părete cu acest lucru!

Acum guvernul kossuthist vrea să dea napoi comitatelor chivernisirea de sine a averilor și fondurilor pe care le chiverniseau și nainte de vreme, ba vrea să le dea chiar mai multe drepturi, ca la un nou caz de războire cu guvernele »nepatriotice« ce ar putea fi trimise pe capul țării, — să aibă și mai multă putere de împotrivi-re. Că, pasă-mi-te, au nădejde să se mai iee odată de piept cu Viena, până ce vor zmulge dela ea să dea Ungariei în armată comanda ungurească.

Nu știu însă nici cei din guvern până unde să meargă cu lărgirea de drepturi căci, își zic ei, în unele comitate chiar și azi, iar' ca mîne poate în multe comitate locuite de naționalitățile nemaghiare, vor ajunge acestea la putere și apoi s'or lua ele de piept cu guvernul, cînd n'ai poftă-oi! Că suntem, zic ei, pe aiurea

între ciocan și nicovală (ileu). Ciocanul e Viena, care ne ciocnește uneori zdravăn, iar nicovala sunt popoarele nemaghiare. Și în astfel de locuri, de Unguri ajunși între ciocan și nicovală, e rău.

Și își sparg acum capul, cum să dea ei drepturi multe comitatelor, dar' așa că acele drepturi să fie binecuvîntate numai cînd vor fi folosite în folosul celor dela cîrmă, dar' pentru adevăratul gros al poporului, nemaghiarii din ele, să nu fie scutitoare, nici să le fie armă în mîna vre-odată.

Adecă tot noi de vină că nu să pot da »drepturi« destul de largi țării. S'ar da de n'am fi noi. Dar' așa, de-cît să fim și noi părtași la drepturi drepte, mai bine să se facă legi de jumătate, pentru unii mumă, pentru alții ciună.

Religia și limba.

Una dintre cele mai nebune dorințe ale politicilor maghiari, este, ca școlariilor ce cercetează școli maghiare, confesionale ori de stat, să li-să predea și învățătura din religiune în limba maghiară. Adecă preotul român, slovac sîrb ori german, să învețe pe copii rugăciunile în limba ungurească, pe cînd nici el nu le știe în acea limbă, și să-i vorbească despre Dzeu și despre credința noastră în el, în limba aceea, nu în limba în care înșuși să închină acelu Dumnezeu.

Să vede că în unele părți din Slovacia să și făcuse scăpătarea în privința asta, începuseră deja în școli a propune religiunea în ungurește. Dar' lucrul a supărat așa de mult pe poporul slovac, că el a început a cere cu glas înalt, ca preoții lui ca cateheți, să învețe pe copii religia în limba mamei lor!

Acum protopopul evanghelic slovac dela Turocz-St.-Martin, a hotărît că dela noul an școlar încolo, în școlile de stat din cerc, religia să fie predată copiilor în limba lor maternă slovacă. Mai ales că statul și legea nici nu cere altceva. Cine o face totuși, o face de capul lui și din prostia lui. Aci înaintașii au făcut o greșală, poporul acum cere repararea, și conducătorii sunt dator a o repara. Dar' să vezi pentru asta foc pe foile ungurești! Ci-că asta e grozav. E cutezanță! Și strigă după ministru să nu lase pe Slovaci a-'și învăța religia și a să ruga lui Dzeu în limba slovacă, ci numai în cea alui Tuhutum!...

Noi punem cu bucurie la răvaș știrea asta. E îmbucurător că la frații noștri în suferințe, Slovaci, duhul național să înălță văzînd cu ochii tot mai mult și lapadă de pe el stratul de praf strein ce începuse să se îngroașe.

Și e în binele cauzei naționale și prostia ce foile o cer dela guvern, că să se bage cu bita în treabă și să nu lase, căci chiar prin asta vor aprinde cît mai tare și cît mai repede în-

treg poporul slovac, chiar și pe acela, care azi poate e de jumătate amorțit. Că mîne va fi întreg sub flamura luptei de apărare a limbei naționale! Las' că pe bun drum vă vedem porniți. Cauza națională numai să cîștige poate.

Andrássy — blamat.

Societatea științifică »Társadalomtudományi-társulat« din Pesta, avea în fruntea ei de președinte pe contele Iuliu Andrássy de mulți ani de zile. Între membri din comitetul diriguitor al Societății, să făcuse un loc gol. Acum trei săptămîni Comitetul a chemat în sinul său pe membrul Ios. Kristoffy, fostul ministru sub Fejérváry. Indată după această chemare alui Kristoffy în comitet, contele Andrássy, președintele, și-a dat demisia din comitet, pentru două cuvînt: 1. Că societatea prea propoveduește idei moderne, față de conservatismul de care el, Andrássy, e pătruns, și 2. pentru-că au ales în comitet pe urgisitul fost ministru Kristoffy.

S'a convocat pentru lucrul acesta adunare generală extraordinară, și i-s'a făcut raport. Au mers la adunare mulți membri, căci era un fel de duel între noul ministru de interne ingimfatul Andrássy și între Kristoffy cel urit multor mutre kossuthiste.

Și știți ce-a hotărît adunarea generală, fiind de față 161 membri, tot oameni învățați? A votat încredere deplină comitetului vechiu care a chemat în sinul său pe Kristoffy și a primit fără mari tirguri, demisia lui Andrássy! Pe Andrássy abia l'au spriginit 6 inși din cei de față!

Iarăși un semn, cît de repede cade prețul și creditul oamenilor din noul guvern, chiar între unguirii cu învățatură. E tot așa de aspru bobîrnac acestui ministeriu, ca alegerea de deputat din Pesta și din Arad, unde cei spriginiți de guvern, au căzut huruind din înălțimile la cari să credeau.

Bureți nărozi.

Foile ungurești cetind în cele românești (vezi și »Libertatea« numărul trecut), că Românii voesc să-'și desăvîrșesc organizarea clubului politic parlamentar, întregindu-'l cu membri din întreagă țara, — și că printre cei-ce chiamă pe Români a intra în acest club politic ca membri ordinari, e și dl G. Pop de Băsești și Dr. V. Lucaciu, cari nu-'s deputați, — scot din asta încheerea prăpătoasă, că clubul dietal al naționalităților, e pe drumul defacerii, dezbinării! Că zice, că deputații români, slovaci și sîrbi, nu să mai înțeleg între sine și chiar în toamnă cînd să va deschide dieta, Românii vor intra ca partid de sine, singuri, dezbinăți de aceia cu cari au fost până în ziua din urmă a dietei.

Vedeți ce încheieri minunate îiți poate trage un gazetar ungur, pe căldurile astea rele, din învatarea dlor G. Pop de Băsești și soții, la înscrierea de membri în clubul nostru?

Firește nici o iotă ori cirtă nu-'i adevărată!

Adevărul e, că deputații noștri învită pe toți cîți să înterezează de mersul treburilor politice ale noastre, să se înscrie ca membri externi (din afară) ai acestui club dietal, — căci membrii din lăuntru sunt deputații.

Și fiindcă azi spre ceata deputaților noștri sunt îndreptate toate privirile și de ei să anină toate nădejdele de-a mișca carul politice noastre, dinșii, foarte înțelepțește, nu voesc să iee singuri asupra-'și toată răspunderea, ci pentru cele ce sunt de făcut, doresc să aibă sfatul unui cerc cît mai mare de bărbați români, cari să interesează de trebile politice noastre. Iar' această interesare și-o vor arăta, prin aceea, că să înștiințează de membri externi ai clubului dietal și ajută, pentru coperirea trebuințelor clubului, cu o sumă de 12 cor., ca un fel de taxă de membru. Aceștia vor fi apoi învitați la sfaturile în cari să vor dezbate trebile naționale și cele ce ar fi de pus la cale în folosul luptei naționale, — și cu cît vor fi mai mulți membri la club, cu atît el să va înfățișa înaintea soațelor sale: clubul slovac și cel sîrb, cu cari au legat și sunt în tovarășire (alianță) de luptă, și cu atît va însemna mai mult, ba va fi mai greu cuvîntul lor și în dietă!

Aceasta o înseamnă învatarea ce fruntașii noștri Dr. T. Mihali, G. P. de Băsești și Dr. Lucaciu, au dat'o zilele astea cătră fiii buni și cu ceva dare de mîna ai poporului român, — dar' nici decum un scop de rupere sau defacere de cătră Slovaci și Sîrbi.

Ei au să facă tot așa cu poporul lor. Să și-'l lege cît mai bine de sine, ca și ei să însemne cît mai mult, să fie cît mai grei, în clubul dietal.

Născocirile foilor maghiare (mai ales din Arad) sunt iac' așa bureți nărozi răsăriți fără vlagă acum în căldurile astea mari...

Preoții — opriți dela politică.

Ziarele aduc știrea, că S. S. Papa dela Roma a adresat preoțimei catolice o enciclică, un ordin de zi, prin care cere preoțimei catolice a să retrage cu totul dela deprinderile politice. Pontificele oprește pe preoți a mai predica poporului lucruri ce ating politica ori idei lumene, ca socialismul, etc., ci ei să se restringă în chemarea lor pastorală, a aduce oamenilor aminte numai de Dzeu și de vecnicile adevăruri ale învățaturii lui, a înmuia prin asta inimile tuturor și a le opăci dela ori-ce pornire aprinsă față de-aproapele. Un fel de retragere a preoților numai între zidurile biserice.

Să pare că Sfinția-Sa a venit la gîndul acestei enciclice mai ales în urma războiului dintre biserică și stat în Franța, războiu ce să sffrșește cu înfrîngerea biserice, ba chiar cu umilirea ei. Înșasi această enciclică pare o poruncă de retragere. Căci preoțimea franceză (catolică toată) prea luase poziție războinică contra statului, ceea-

ce a dus la desfacerea care acum nu e așa plăcută nici unora.

În unele state însă, această retragere a preoției dela a lua parte la mișcările sociale, culturale și chiar politice a poporului lor, — va fi acuzi peste puțină vreme, ba ar fi un mare rău pentru dezvoltarea firească a poporului. Căci la unele popoare, cum am fi și noi românii, a închide preoția numai între zidurile bisericii și a o îndepărta dela alte participări în mișcările și zbatările spre înaintare a poporului, ar fi a da o lovitură din cele mai grele, aproape de inimă, înaintării mai departe spre lumină a poporului!

Dreptate Burilor.

Englezii au cele mai întinse colonii în lumea întreagă. Nici un popor din lume nu e stăpîn peste întinderi așa de uriașe și peste popoare atât de mai numeroase decît el, ca poporul englez. Englezii nu sunt nici 50 de milioane de oameni, și stăpînesc peste sute de milioane și la uriașe depărtări pe toate cele 5 părți de lume. Și Anglia își susține această domnie mai ales prin aceea, că e cît să poate de liberală (ne-supritoare) cu popoarele de sub stăpînirea ei. Germania, de pildă, e foc de aspră cu popoarele din coloniile sale, chiar și Franța e mai aspră, dar' Anglia le dă slobozenia de viață mai mult ca alte state și ea are apoi în mijlocul lor mai mult chemarea de a le fi profesorul învățat, care să le învețe și pe ele la o viață nouă, luminată, sirguincioasă și câștigătoare.

Despre această purtare a sa dă acum dovadă nouă prin felul cum întocmește stăpînirea sa asupra Țării eroilor Buri. Să știe crîncena luptă ce aceștia au dus-o contra Englezilor, dar' au eșit din luptă înfrinți și îngenunchiați de tot, și Anglia a pus mîna sa asupra țărilor bure, cum a pus Germania a sa peste Elsația-Lorena răpîită dela Franța, ori Rusia pe Basarabia răpîită dela Români.

Dar' ce drepturi naționale

mai dă Germania Francezilor din Elsația-Lorena, și ce Rusia Românilor din Basarabia? Nimic! Decît dreptul de-a trăi și a le da lor partea cea mai bună din sudoarea feței lor!

Anglia însă, deși ar putea porunci și ea Burilor, ca la popor cucerit în războiu, abia după cîțiva ani și iată vine să le mîngăie mult amarul vieții prin aceea, că dă țărilor lor o formă de ocîrmuire, care să-i facă deopotrivă îndreptățiți cu puternicii lor stăpîni.

Chiar acum guvernul englez stă nainte cu un plan de lege pentru așezarea ocîrmuirii statelor bure pe temeiuri liberale, ca în alte țări de sub ocrotirea lor. După planul guvernului englez, în Transvaal, patria Burilor, nu să va face nici o deosebire între Buri și Englezi, vor fi deplin deopotrivă îndreptățiți. Și pentru alegeri să dă *tuturora* drept de vot (universal), și anume fiecare cetățean, ori e Englez ori Bur, dacă a împlinit 24 ani, fără altă recerînță, are drept de vot. În privința asta iaca Transvaalul, stat în Africa, nu aci în culta Europă, ne întrece pe noi locuitorii Ungariei! Dieta lor va sta din 64 deputați, fiecare deputat primind o plată de 4800 cor., pe an. În dietă poate vorbi fiecare deputat în *ori-care din cele două limbi*: engleză ori holadeză (bură).

Tot aceste drepturi să dau și fostului stat Orange, soțul de tristă cădere a Transvaalului.

Ce alte lumi pe acolo, și ce altă lume pe la noi. Cuteze cineva să ceară politicilor Unguri trăitori în mijlocul Europei, să dea și ei atîta drept limbei cutari nemaghiare în țară și chiar în dietă și aceștia te țin de nebun că te poți gîndi la atari stări drepte și cinstite.

Dar' popoarele asuprite să nu desnădăduiască! Nu! că nu este plată fără răsplată, nu este muncă fără roadă, și suferință fără mîngăiere.

Toate vin, de sigur vin!

În anul *... 9 Novembre după amiaza — această zi nici-cînd nu pot s'o uit!, — eram singur în cancelarie. Prietinel sau mai bine zis colegul și soțul meu, era dus în ceva treburi oficioase prin oraș. De-odată numai să deschide ușa cancelariei și intră un om, o ființă mică, ciudată, care cu o vorbă străină și o înto-nare curioasă, îmi spune, că stăpînul său, care să numia „Charenton“ și era profesor, mă roagă să merg acumă îndată până la el, căci are o treabă grabnică, de unde eu nu pot lipsi.

Așa din auzite cunoșteam deja numele lui „Charenton“, să spun eu multe despre el, parte pentru viața lui bizară, și parte pentru multele întîmplări pline de cutezanță, nu vreau să le numesc întreprinderi nebune, ale lui.

Voiu spune numai o singură întîmplare ce a avut loc aici în Roma cu privilegiul unei menagerii renumite, cu tot soțul de animale sălbatice!

Profesorul Charenton merse la stăpînul menageriei, și atîta l'a rugat până ce n' urmă, după multă trudă, s'a învoit și i-a dat voie, ca fără leac de armă, să poată intra în închisoarea celui mai sălbatic leu. Înainte de intrare însă, stăpînul, temîndu-să de urmările înfloritoare ale acestei vizite îndrăznețe, poruncii celor mai bravi

Corespondență

Zacharie Bărsan și trupa.

Săliște, Iulie 1906.

Mi-s'a dat nu odată să fiu oaspele producției acestui artist. Și precum alții, așa și eu, nu pot decît să îmi biu cununi de laur tinărului artist.

Pacat și regretabil destul, că icî-colea să mai găsească unii cari cearcă a birfi, și a scârîta din vrednicia dlui Bărsan. — Și dacă l'ai întreba bine că ce nu le place? Tot răspunsul ce-l primești este un „păi...“ o ridicare o lenă a umerilor și un „ei“. — „Nu a fost cine-știe cel“ Atîta tot. Apoi „ei-păi“, noi facem lux cu aceea, că pîrtinim și idealizăm tot ce este străin, iar' ce este românesc, păi asta o hulim, c'atunci ne arătăm învățați. Dar' destul. Chiar dacă ar mai lăsa de dorit producțiile trupei dlui Bărsan, nu e mirare dacă, socotim puținul sprijin ce întîmpină așaziind mai pretutindenea. Apoi scenăria mizerabilă, care dacă ar putea-o avea mai corăspunzătoare, ar ajuta mult la frumuseța reușitei.

O altă pacoste sunt salele mici, în cari pentru a să cruța din loc, între rampă și public nu este decît un pas ceea-ce face ca publicul dinainte să vadă mișcările de pregătire dintre culise, lucru care scade farmecul. Iar' suflerul neavînd loc potrivit, să aude în public, care apoi zice că rolurile nu au fost studiate... Cam acestea le auzi ca „competență critică“.

Ce privește suflerul, apoi cea mai mare parte dintre diletanții noștri sunt în necunoștință de cauză despre însămnătatea lui. Pentru un diletant lucru întii este să învețe de rost textul. Dar' la artist lucrul principal sunt mișcările ce le recere rolul și mai presus de toate este să simță rolul. Pentru-ca publicul să simtă și să-i placă, actorul trebuie să simtă de patru-ori mai mult ceea-ce vrea să-i dea!

E drept că să face urit cînd cineva numai chinuște rolul. Dar' repet că, la ori-ce teatru suflerul este un malum necesarium, de care nu să pot lipsi nici teatrele cele mai mari: Și-l plătesc scump!

Căci suflerul nu arare-ori trebuie să cunoască piesa mai bine decît un actor! Dar' nu asta ne interesează, ci aceea, că arta stă în aceea, ca un actor să știe să îndeplinească cu istețime, leger, cutare sau cutare mișcare, de ori-ce natură. Am cunoștință că artiști de renume, ca: Notara și Novelli etc., nu știu pe de-a rostu nici macar un rol din repertoirul lor. Un actor artist în caz de nevoie e în stare, fără a ieși din măduva piesei, să formeze scene întregi. — Cum?! Atîrnă dela talentul său.

oameni ai săi, să se înarmeze și să fie cu cea mai mare băgare de samă și la cel mai mic semn de înfuriare a leului, să-l împuște și să-l străpungă! Atunçi Charenton intră în cușca leului, aprinse o țigară și o fumă liniștit până la urmă, fără ca să i-să fi întîmplat nimic.

După această întîmplare își poate închipui fie-cine ce am simțit eu la învîntarea lui! Repede am scris câteva șire soțului meu pentru-ca să știe unde mă află, apoi am eșit cu omul ce venise după mine!

În uliță, înaintea locuinței noastre, mă aștepta o caleasă din cele mai strălucite. Mă urcai în ea și frumosii cai arabi păreau că zboară.

Peste cîteva minute trăsura să opri înaintea palatului lui Charenton. Spre marea mea uimire, profesorul mă primi cu acea deosebită bunăvoință, ca și cînd am fi fost tot-dea-una cei mai buni prietini! El era un bărbat de o rară înfășurare. Intîia lui vedere țî-să vîra în minte, de nu-l mai puteai uita în veci! Figură înaltă și impunătoare, așa cam pe la 60 de ani, cu trăsuri nobile pe fața cea frumoasă, încungiurată de o barbă rotundă, zăpadă de albă. Simții o deosebită stimă și respect față de omul trecut. Tot așa de alb era și părul lui frumos, care era în viu contrast cu obrazul negrit de soare.

Să mai aude din partea unora: „Ei! au jucat bine, dar' prea încet! Alții zic: a jucat bine. Ai văzut cum vorbea de tare și nu-i era frică?“ Deși de aci nu urmează, ca cineva joacă bine teatru, pentru-că strigă și nu-i e frică. Dar' asta nu stă în vorbitul tare.

Alte-ori cînd un actor spune ceva în mod lin, șoptit, nu să aude în fundul salei, — pentru-că și salele-s rele.

Dacă ar auzi cineva pe dl Bărsan pe bina teatrului național din București, s'ar încredința că acolo nu vorbește încet, pe cînd în salele noastre fără nici un rost, vocea uneori i-se perde.

Mai pune și neastîmpărul cocoanelor, și atunçi artistul cum să atragă privirile publicului?

Încît privește persoana și talentul dlui Bărsan, sunt scutit a le descrie deoare-ce aproape tot Românul inteligent și dornic de artă, s'a desfătat vre-odată în producțiile sale. Talentul său bogat, dl Bărsan îl știe întrebunța în un mod artistic nu numai în dramă ci și în comedie. Așa de pildă în piesa „Sluga la doi stăpîni“, rolul servitorului Spiridon l'a jucat într'un mod din cale-afară plăcut și natural.

Vrednică de scos în relief este simpatica d-soară Olimpia Brașovean, elevă a conservatorului din București care a plăcut mult publicului ascultător. D-soara Brașovean are voce puternică, mult sentiment, gesturi fine și un limbaj frumos. Talentul ne-tăgăduit, dorim ca cît mai des să-l prezinte publicului ardelean. Foarte dragut să prezintă în rolul său din „Furtuna caznică“, predînd pe femeia furtunatică, care rol îl joacă cu mare plăcere.

A doua putere pe care dl Z. Bărsan a luat-o cu sine, este promițătorul tinăr N. Băilă, de-asemena elevul conservatorului din București. Tinăr de sentiment și energie, despre a cărui talent să exprimă favorabil și dl Notara, învățătorul său.

Fericesc aceste puteri cari s'au aliat sub sceptrul dlui Bărsan. Fericesc pe artistul Ardealului, c'a știut să apretieze aceste talente; le-a luat cu sine și le cultivă mai departe.

Dl Bărsan este întiul artist, care în Ardeal și-a putut forma o trupă, a început și a continuat aceea ce făceau cu zeci de ani înainte trupele ce veneau din România sub conducerea lui Petcu și alții.

Faptul, că s'a format această tinără trupă și nu peste mult va cutriera toate orașele românești din Ardeal, ne dovedește că dînsul este care a spart ghiapa pe acest teren.

De aceasta ar trebui mai mult să se bucure însăși societatea menită să îmbrățișeze acest scop. Ce frumos

Privirea ochilor lui aveau ceva de o bunătate negrăită, iar' zîmbetul lui părea dulce și plin de mulțumire.

„Contele Sangello, mi-tea recomandat pe dta dle“, — zise Charenton, și intru adevăr, mă simț nespuse de liniștit față cu spusa prietinelui meu Sangello, că dta ești singurul în care pot să-mi așez toată încrederea.“

La auzul știrea măgulitoare mă închinai respectuos, în semn de mulțumită.

„Și acum să-ți spun, dle, pentru ce te-am chemat. Sunt sigur că te va uimi și te vei mira cum de eu, la vîrsta mea — încă nu m'am îngrijit până acum de testament. Scurt zis, pentru așa ceva până acum nu a fost încă de lipsă, însă în urma unei scrisori ce am primit alaltăieri din „New-Orleans“ e nefcungiurată de lipsă să-mi fac testamentul. Intreaga mea avere, după drept ar fi să treacă la fratele meu mai tinăr, care locuște în Mexico — dar' fiind el însuși un milionar, m'am cugetat să fac rînduire altfel și fiindcă mine deja nu voi mai fi în stare de a putea isprăvi acest lucru“...

La auzul cuvintelor din urmă, eu sării repede de pe scaun, și temîndu-mă de ceva rău, plin de îngrijire am întreat:

— „Ce spui dle?.. sau nu am înțeles eu bine?“

ar fi cînd această societate văzînd lucrul început ar zice: de aici încolo îți dăm atîta subvenție pentru un turneu de 3—4 luni. Mergi și fă! — Atunçi tot lucrul ar avea altă față un alt sprijin și succes. N'ar trebui ca bieții artiști să mai poarte în spate tot cu fiorii deficitului.

Avem nădejdea, că pe viitor, văzîndu-să succesul acestei tinere trupe, comitetul Societății de teatru să va îngrijii cu mai mare bunăvoință față de trupa dlui Bărsan. Iar' artiștilor aliați le dorim succes strălucit pretutindenea!

Ochii-boului.

Diin mișelile Grecilor.

Aproape nu este popor pe lume, mai obraznic ca mîna de Greci din josul Europei. Acești oameni țin că ar avea un drept netăgăduit asupra Macedoniei, în care ei sunt însă mai puțini ca alte popoare. Totuși prigonesc în chip sălbatec pe cetățenii lor de altă limbă ce nu vor să le recunoască „stăpînina“. Îndesebi Românii macedoneni, au greu de suferit dela afurisiții de Greci. Că tot mereu vin bande înarmate din Grecia, și atacă și potop la Români, și până să le dea armata de urmă, s'au pierdut! Despre stările ticăloase din Macedonia, ne putem face o închipuire și din următoarele știri ce le găsim în un ziar din București. Un Român din Salonic îi scrie ziarului bucureștian așa:

Salonic, 20 Iulie.

„La 18 l. c. (Iulie) antartii (Greci) au pus mîna, ziua nămiaza mare, pe frații Gusica și Tușia Zogalliană din Selia, cari locuesc în satul grecesc Libanova, și pe un Bulgar din Castoria, tot din acest sat, și i-au măcelărit (i-au ucis de vii). Bulgarul a scăpat ca prin minune fiind rînit numai în gură.“

„Românii noștri a mîndoi au murit, chinuți în chipul cel mai groaznic! După-cum am auzit, întii le-au tăiat picioarele, degetele dela mîni, apoi brațele, — apoi nici nu pot să descriu cum am auzit...“

„Pricina pentru care au fost uciși, este că — au fost Români. Ca să poată trăi în acest sat grecesc, ei s'au dechiarat Grecomani, (greciți) și au căpătat și bilete de liberă petrecere plătinde o însemnată sumă de bani. Dar' deși s'au declarat „Grecomani“, nu au putut să nu vorbească românește, și asta le-a adus moartea.“

Pe buzele lui Charenton să ivi un zîmbet tainic, apoi urmă:

„Precum văd m'ai înțeles, dta însă, ca un om oficios, ai să te încredințezi că de fapt eu scriu testamentul meu plin de știință de sine și în cea mai desăvîrșită stare sufie-tească. Te rog fi cu răbdare. Intii am să-ți spun o taină. Și îți spun și aceea, că dta ești cel dintii și cel din urmă, ce care împart această taină și aceasta o fac cu atît mai virtuos, cu cît mine deja, nu voi mai fi în șirul celor vii!“

„Grozav!“ strigai eu cu voce iritată. Nu mă umplea de groază, doar' nu ești hotărît să te ucizi?“

„O nu, asta nu-i de lipsă — zise Charenton plin de credință. — Să va îngrijii soartea de viața mea. — Dar', acumă să nu ne ocupăm de asta mai bine să golim cîte un păhar de champagne, știu că nici dtale nu-ți va strica.“

La aceste cuvinte sună și micul servitor aduse îndată sticla și două pahăra.

— „Istoria pe care vei auzi-o, este una din cele mai triste, — începî profesorul. — Ea s'a început cu vre-o 40 de ani înainte și mîne... în 10 Novembre, să va sfîrși. (Va urma).“

FOIȚA

Amu el Baht.

de Pietro Balletti.

Nici-odată un lucru mai rar nu mi-a venit înainte în viața mea de notar public, ca și acesta pe care vreau să vi-l povestec.

Și fiind așa de singur în felul său, el mi-s'a întipărit atît de adînc în minte, deși e de mult, foarte de mult de cînd s'a întîmplat, încît știu și simțesc, că n'am să-l mai pot uita nici cînd. Bag însă de samă că reamintirea acestei întîmplări mă face să mă înfior totdeauna și să mă cuprind de un fel de credință deșartă, deși nu sunt omul care să creadă în așa numita „putere vrăjitoare“.

Deschisem cancelaria de notar public în cetatea-vechină, în frumosul oraș „Roma“, împreună cu cel mai bun prietin al meu, cu care studiasem și sfîrșisem de-odată universitatea.

La început, ne luptam mult cu greul și deși ne dădeam toată silința, tot n'aș putea zice că ne mergea ceva strălucit. Oameni tineri fiind, aveam însă toată nădejdea în viitor.

NOUTĂȚI

„Prin asta s'a împlinit și dorința „sfîntului” arhieru din Chitrus care, în ziua Paștilor, de pe amvonul bisericeii, îndemna pe ortodocșii Greci, că acela care va omori unul s'au mai mulți Români, cu mâinile pline de sînge, să se ducă la Sfinția-sa, că-l va împărtași și îi va da binecuvîntarea!

„Astfel ziua Sf. Ilie, (ziua omorului din vorbă.) nu putea fi trecută cu vederea de antărți. Cînd s'au dus autoritățile la fața locului, cadavrele au fost găsute fără capete. Capetele au fost duse poate în Grecia, la Atena, pentru-ca ucigașii să facă doavada nelegiuirilor lor, și să-și ia răs-plata!“.

Așa zile trăesc frații noștri din Macedonia, în vecinătate cu Grecii cei-ce mor de năcaz că-s puțin și slabi, și s'ar întări și ei cu ori-ce preț, chiar cu prețul mișelilor toate din lume.

Din Rusia.

— Izbucliri revoluționare. — Lovituri crîncene asupra răsculaților. —

— În Kronstadt miliția s'a răscurat aproape întreagă, nevrînd să se mai supună poruncilor dela mai mari. A trebuit să vină armată din alte părți și să lupte contra răsculaților războiu în toată forma, până ce după grele lupte de cîteva zile abia i-au putut răpune. Atunci au prins pe capii răsculaților și ca pildă pentru ceilalți, pe 300 din ei, pe cei mai isteți i-au împușcat în 7 August cu grămada în fața celorlalți. Printre cei 300 de împușcați, sunt și cîțiva civili ce să mestecaseră printre ei, și între aceștia și fostul deputat în дума, Mihailiceanço, la care au găsit și planurile întăririlor cetății. I-au dat glonț îndată și lui.

— În 7 Aug., ca la jumătate din garnizoana din Petersburg a tăgăduit supunerea mai de parte și nu voiau să mai lase pe ofițeri să se apropie de casarmele lor.

— Știri venite din Finlanda spun, că e dovedit că răvoluționarii au fost pregătit răscoală întregei armate! Așa le era planul, că la sfîrșitul lui August, să omoare într'o zi pe toți ofițerii și ei soldații să treacă pe partea răsculaților.

— În Poltava au fost trimise pentru ținerea ordinii 1 batalion de infanterie, o brigadă de tunari (artilerie) și șase sotne de cazaci. Scoși în piață și așezați în rînduială, de-odată soldații au tăgăduit ori-ce supunere ofițerilor, spunînd că de aduc alți soldați asupra lor, apoi bombardează cu tunurile tot orașul!

— În 4 Aug., tribunalele militare din Sviborg, Kronstadt și Revol, au osîndit la moarte în 3 și 4 Aug., cîteva sute de soldați răsculați și i-au și împușcat îndată!

— Rapoartele dela începutul săptămîinii spuneau, că cu toate desmîntirile oficioase, cari vreau să mai copere răul țării, în Rusia de fapt revoluția armatei e foarte răspîndită și răsculații au cuprins de nou două cetăți, avînd azi 7 cetăți în puterea lor.

— Unele știri țin a știi, că Țarul și-ar da abdicarea de Tron, sătul fiind de atîta războire și tulburare ce-i zgudue împărăția de ani de zile.

Zaharie Bârsan la Deva. După producția foarte reușită dela Orăștie, dl Zaharie Bârsan a mers la Deva, unde Dumineca trecută (5 Aug.) a dat asemenea o reprezentație teatrală. Fiindcă vestea despre reprezentație la Deva, s'a putut da numai prea tîrziu, dl Bârsan n'a putut avea acel public din jur, care altfel desigur ar fi alergat a-l asculta și admira. Totuși a avut rezultat multumitor pentru artiști.

Prestațiunile artiștilor, dl Bârsan și d-șoara Brașoveanu, au fost — precum ni-să scrie — brilante și aci. Au fost admirați ca artiști de scene mari și perfecte, și cari ne trezesc așa de dulci nădejdi pentru viitorul teatrului și la noi Români ardeleni.

Primiți, Români, peste tot locul cu brațe deschise pe acești apostoli ai viitorului teatrului nostru, — căci vrednici sunt!

Roiuri de călători la Expoziția din București. Pentru frumoasa expoziție națională din București, să pregătesc a merge și din Ardeal multe rînduri de vizitatori, cari pe lângă plăcerea de a fi văzuți Țara-Românească și frumoasa ei capitală, orașul București, — vor și învăța multe dela acea expoziție.

— Invățătorii din protopopiatele bănățene ce să țin de dieceza Aradului, au hotărît să meargă în o ceată mare, aproape toți, în 13 Aug. Vor cerceta Bucureștii și expoziția, apoi vor merge la Tirgoviște, de aci la Curtea de Argeș, cea cu minunata Biserica, pe urmă la Constantinopol, și să vor întoarce pe la Sinaia și Predeal acasă.

— Corurile românești din Ardeal și Ungaria și toate Reuniunile de muzică și cîntări, merg la București în Septembrie, unde vor fi cîteva zile minunate producții de cîntări naționale: Fiecare cor va avea să cînte 2—3 cîntări de sine, apoi toate împreună, reunite în un commonstru, cor uriaș de cîteva mii de cîntăreți din toate țările locuite de Români, puși sub comanda directorului de muzică Kiriak din București, vor cînta cîteva cîntări alese, zguduind văzduhul prin puternicia uriașului cor de frați adunați de pe toate plaiurile românești!

— Deputații naționaliști e vorbă să meargă și ei toți deodată la București, ducînd cu ei și pe frații lor Slovaci și Sirbi, adecă întreg clubul dietal nemaghiar dela Pesta.

— Studenții români dela gimnaziile vor face în toamnă excursie în cete mari să vadă Bucureștii și Expoziția.

— Membrii Asociațiunii, după adunarea dela Brașov (în Septembrie) vor merge mai multe sute de-odată să viziteze expoziția.

— O foaie din Cluj aduce știrea că o reuniune ungurească de cîntări din Cluj, să pregătește și ea să meargă la București să concerteze la pavilionul Ungariei, cîntînd cîtece maghiare și Imnul regal al României, care să începe cu „Trăiască Regele!“ la care învață acum cu zor corul unguresc dela Cluj.

Cel-ce are prindere, folosească privilegiul de a merge în Țară la această expoziție.

Deputați-preoți. În dieta din Budapesta sunt 34 preoți ca deputați, între cari 22 sunt preoți rom. catolici 10 preoți reformați și luterani și 2 protopopi gr.-or., amândoi Români naționaliști, dnii V. Damian și Dr. G. Popovici.

Societatea de teatru la Lipova. Aviz. Să face cunoscut că „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“, își va ținea adunarea

generală din ast-an în *Lipova* (cottul Timiș) la 15/28 August. — Onorații oaspeți cari vor lua parte la această adunare, pentru a li-să putea cîștiga cuartire, sunt rugați a să insinua cel mult până în 25 August st. n., la dl președinte al secției de încuărtirare *D. Roman* în *M.-Radna*. — Comitetul executiv.

Oaspe înalt la Cetinje. Să scrie din Zara, că după manevrele din Dalmația, la cari va lua parte și Împăratul și Regele Fancisc Iosif, Maestrea Sa va merge în Muntenegru spre a vizita pe Principele Nicolae al acestui cuibușor, în capitala sa Cetinje.

Zah. Bârsan, la Brad, apoi la Abrud. Duminecă în 12 Aug. n. dl Zaharie Bârsan, în turneu d-sale artistic, va da în Brad reprezentație teatrală, iar Luni, în 13 Aug. va da reprezentația în Abrud, unde Reuniunea femeilor rom. din privilegiul adunării sale, pregătește o serată artistică ce promite a fi măreață.

Îndemnăm cu toată inima pe toți cărturarii români din ținutul Bradului și din cel al Abrudului, să nu pregete a alerga pe serile numite la Brad și Abrud pentru a vedea reprezentațiile unor adevărați artiști de predări teatrale, dela a căror serate te întorci cu suflet înălțat și plin de mulțumire!

Cinci procese de presă, să scrie că are până acum revista „Orizontul“ din Cluj, redactată de dl V. E. Moldovan, și mai sunt pe drum încă două contra lui.

La Cluj — 50 de jandarmi! Mercuri, săptămîna asta, a fost la Cluj alegere de deputat. O alegere cu luptă foarte încordată, că își stăteau față în față patru candidați cu partide cari de cari mai înfuriate și războinice.

Și în fața acestei zile cu primejdii, să scrie din Cluj că au fost trimiși acolo 50 de gendarmi. Bine că Clujul are și polițiști, dar' aceia-s de lipsă cei mai mulți încolo în oraș. Și totuși cei chemați, știind cit de mult fac 50 de gendarmi, n'au aflat de lipsă a cere ori a trimite mai mult de atit, deși erau presemnele unei alegeri aprinse, hărăuite.

Și acum măsurați în judecata voastră batjocura ce s'a pus pe bietul popor român la Dobra, trimițîndu-i pentru alegerea trecută peste 600 de gendarmi, afară de husărima cea multă?

Corul bisericesc din Zlagna cu concursul inteligenței române din jur aranjiază concert Duminecă la 39 Iulie st. v., în „hotelul comunal“; Venitul, destinat unui scop cultural. După concert, petrecere cu joc.

Groaza manevrelor. Zi peste măsură grea, zi nenerocită chiar, a avut regimentul de infanterie 87 din Pola în 3 August. A eșit dimineața la orele 4 la manevre spre Medolino. Pe la 9 ore căldura era deja așa de grozavă, că feciorii începură a cădea amețiți la tot pasul. Văzînd asta, colonelul a dat poruncă de oprire a manevrei și întoarcere spre casă, pe unde pot mai bine și mai scutiți. Soldații au sosit napoi la Pola în cea mai mare nerînduială, și au căzut bolnavi de arșiță peste 70 de soldați! Dar' după o zi de îngrijire medicală, s'au făcut sănătoși.

Foc la expoziția din Milan. Vineri în săptămîna trecută s'a întimplat un mare foc la expoziția din Milan unde printre alte țeri, are și Ungaria trimise lucruri de tot felul în un pavilion (casă) deosebit. Pavilionul artei industriale a fost pustiit cu desăvîr-

șire. În aceasta să afla expoziția țării ungurești și o parte a industriei Italiei. Focul a izbucnit în partea expoziției italiene dimineața la 4 ore, și s'a lățit repede peste întreagă rîdrea, și a fost așa de mare că n'a putut fi mîntuit aproape nimic: 14 odăi de mobile, între cari și mobilele fostului ministru Berzeviczy, cari singure prețuiuau 50 mii cor., au ars scrum. Paguba să urcă la patru milioane lire. Dintre aceste cade o jumătate de milion pe Ungaria. Asigurate au fost numai obiectele expuse de stat. Expozanții mari și mici au suferit pagube mari. Focul s'a iscat după unii din electricitate; alții pun vina pe doi servitori ai pavilionului, cari au amenințat de mai multe ori comitetul, fiind nemulțumiți. Comitetul arangiator a hotărît să restaureze pavilionul și să redeschidă expoziția în el.

Contra foilor naționaliste. Congregația comitatului Nitra a adus hotărîrea să ceară dela guvern luarea de măsuri de tot aspre contra foilor naționaliste nemaghiare, anume să introducă cenzura, așa că procurorii să cetească foaia înainte de-a fi trimisă prin postă, și dacă află ceva „nepatriotic“ în ea, să n'o lase să meargă! Asta de frica Slovacilor, cari, zic ei, tare sunt azi porniți contra Ungurilor, de cînd li-s'au sporit foile naționale.

Firește n'a fi nimic din cererea pușcaților astora, dar' e sîm_n că până unde ar merge față de noi nemaghiarii, satrapii noștri, de ar fi după ei.

Ce întîrziată dela asentările regulate, din comitatul Hunedoarei, să se înfățișeze la asentarea ulterioară ce să ține în Orăștie în zilele de 13 și 27 August.

Logodnă. Dl Romul Constantinean, candidat de preot, din Ighișdorful-român, s'a fidanțat Duminecă în 5/23 August cu d-șoara Ana Dancășiu din Reșinar.

Ce-o fi pricina? Conducerea bisericii romano-catolice din țară (ba și de aiurea) să tinguește, că în rîndurile tinerilor ei clerici, încep să fie mai rari tinerii aievea aleși, luminați, numai tineri tot mai mijlocii și mai slabi vin să plece pe cariera de preoți romano-catolici. — E într'adevăr un ciudat sîm_n al vremii. Căci altfel preoții lor sunt bine provăzuți cu de toate. Noi Români avem bucuria a vedea, că, în același timp, ale noastre șire de clerici încep a fi tot mai alese, tot mai luminate, așa că stăm în fața unui viitor cînd și preoțimea noastră va fi, și după școlile ei, pe un nivel deplin mulțumitor alături cu preoțimea cultă a altor confesiuni.

Împărăteasa Germaniei, aspru dogenită de o foale germană. Pentru școalele din Germania s'a pregătit de curînd chipul mai nou al Împăratului și Împărătesei, avînd a să pune în școale, spre a-i vedea și cunoaște și tinerimea școlară.

Despre chipul Împărătesei, ziarul „Tagblatt“ din Düsseldorf scrie:

„În salele școalelor noastre populare e atîrnat chipul în bust (arătînd capul și pieptul, așadar partea de sus a trupului) al Împărătesei noastre de acum, care chip însă e potrivit a provoca scandal, ba a și provocat scandal! Nu e de lipsă de o închipuire prea stricată, ca să întrevezi asta. Într'o vreme, cînd să tînde în contra ori-cărei imoralități în scris și în chipuri, mai ales în școală ar trebui să se încungiu ori-ce lucru, care poate vătămă simțirile ginușe ale școlarilor. Iar' acest chip (al Împărătesei) e tare potrivit pentru așa ceva. Nobilei Împărătesei de sigur nu i-a venit prin minte să se arate școalelor în cea îmbrăcăminte. De ce nu s'a îmbrăcat dară de tot și până sus? Caci un așa chip nu e de a-l arăta la copii nestricăți!“

Să vede că cineva a dat chiar un chip de acela de al Împărătesei, unde e fotografată prea decoltată, ca să se facă chip pentru școale, — și de aci critica aspră a foii germane.

Rob fugit. Din Vaț a scăpat în 8 Aug. robul Toma Trifon care era închis acolo pe viață. Cum, cum nu, și-a găsit un chip de a fugi și pînă-cum n'au mai dat de urma lui, deși era în hainele de rob.

Pentru școala din Bozeș. Sirguinciosul nostru popor din Bozeș s'a apucat să-și zidească o școală potrivită cerințelor timpului de azi. Materialul era adunat, lemnele gata, și zidirea înălțată până la ferestri, cînd iaca, la începutul lui Iulie veni poporul acela groznic de rupei de nor ce scoaseră apele în chip cum rar să poate vedea, — și a dus, printre altele, și toate lemnele lucrate gata pentru zidirea școlii! Iar' cum acen furtună a pricinuit pagube mari satului întreg incît abia mai poate fi vorba ca oamenii să ajute cu ceva, și altfel școala e amenințată cu închidere, — comitetul parohial din Bozeș adresează prin aceasta apel cîtră toți cei cu durere pentru școala română, să tindă mîna de ajutor acestei comune la înălțarea școlii sale, ajunsă în primejdie mare. Cei-ce ar avea bunăteate a-i ajuta, — să trimită ajutorul la adresa epitropiei parohiale gr.-or. din Bozeș (posta Algyógy).

Cearță într'o familie regală. De pre Regele Petru al Sirbiei să scrie că a avut dămăzi o cearță aspră cu fiul său, prințul George, moștenitorul de tron. Din pricina aceasta prințul George nici n'a luat parte la prinzul de curte, cînd Regele și-a sărbătorit ziua nașterii. Nu să știe încă, din ce le-a venit cearța.

Niște zăpăciți uitați de sine au fost cei cîțiva sodali români din Roșia, cari la petrecerea din 29 Iulie figurau și ei ca arangieri purtînd cocardă în tricoul unguresc. Înainte de petrecere trei tineri români, Ioan și Sevastian Corpade și Iosif Crișan, au ieșit dintre arangeri, tocmai pentru-că arangerii unguri au propus cocarde cu tricoul maghiar, — dar' cîțiva blegi au primit și așa și le purtau fluturîndu-le. Să le fie rușine, că nici azi nu au ajuns la atîta simț național!

Două surori amozestate. Un tiner maiestru din Oradea-mare, să logodise cu o fată dela Timișoara, ce trăia și ea în Oradea. După logodnă, tinerul mire a plecat cu mireasa la Timișoara, să-și vadă pe mama miresei și pe sora ei mai mică, fitoarea cumnătică. Cînd colo, cum a văzut pe sora miresei, mirele s'a amorczat foc de ea și și fata de mirele soru-sa! Mireasa cînd a simțit lucrul acesta, în durerea ei a beut vitriol, ca să moară, iar' sora ei mai mică, de remușcările sufletului și părerea de rău după soru-sa, a beut și ea soluție de fosfor, — și au fost duse la spital unde să luptă cu moartea. Tinerul, speriat, a pierit din oraș.

Intînderi de apă arzătoare. Cetim prin foi, că în sinul de mare Exas din Mexico, de un timp încoace să arată ochilor una din cele mai minunate vedenii ale naturii. Ci-că pe întindere de zece mile engleze arde marea cu flacări uriașe, cari dau indeosebi noaptea o privesc neînchipuit de măreață. Să da cu socoteala că în fundul mării ar fi izbucnit ceva izvoare de oleu, care s'a ridicat la fața apei și aci a luat foc și acum — arde marea!.

Dela școala civilă de fete a Asociațiunii din Sibiu și internaționala aceleia.

În clasa școlii civile de fete să primesc eleve:

a) cari arată prin atestat de botez, că au împlinit cel puțin vîrsta de 9 ani și
b) dovedesc prin atestat de clase, că au absolvat cu succes IV. clasă elementare (populare sau primare), ori apoi dovedesc pe baza unui examen de primire, că sunt bine orientate în materialul de învățîmint, prescriis pentru clasa IV-a elementară.

În celelalte clase ale școlii civile de fete să primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absol-

vat cu succes vre-o clasă premergătoare dela altă școală de categoria școlii civile.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V. și VI. dela școală elementară-poporală, primirea în ori-care clasă a școlii civile, ce corăspunde vârstei elevei, să poate face numai pe baza unui examen de primire, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școlii. În senzul ordinațiunii ministerului regeșc-ungar de culte și instrucția publică, dto 11 August 1887, Nr. 29.000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Elevele, cari să înmatriculează pentru primadață la școala noastră, au să producă atestat școlar, atestat de botez și certificat de revaccinare.

În cursul complementar (supletor), împreună cu școala civilă de fete a Asociațiunii, în senzul §-lui 6 din statutul de organizare al școlii, să primesc eleve, cari au absolvat cele patru clase ale școlii civile. Să pot primi și eleve, cari au absolvat cu calculi buni numai două clase civile, dacă au trecut de 15 ani și sunt împedcate a absolva toate cele patru clase civile.

Inscrierile pentru an. școl. 1906/1907 să pot face din 1—6 Septembrie 1906 stil nou.

Examenele de emendare să țin în 1 Septembrie 1906 st. n., la 8 ore a. m., cu elevele cari s'au anunțat la direcțiune.

În 3 Septembrie 1906 st. n., la 8 ore a. m., să țin examenul de primire, iar în 6 Septembrie să vor începe prelegerile regulate.

Didactrul e 4 cor. pe lună, și pentru elevele, ce să înscriu prima dată la această școală, o taxă de înmatriculare de 4 cor., solvită odată pentru totdeauna. Același didactru e și pentru elevele din cursul complementar.

Elevele cari voesc să fie primite în internat, fie eleve ale școlii civile, sau ale școlii elementare a Reuniunii femeilor române, au să fie anunțate de timpuriu la direcțiunea școlii, înainte de începutul anului școlar, pentru-ca să se poată face dispozițiunile necesare.

Taxa internatului e 500 cor. pe an, în care să cuprindă și didactrul, și să plătește înainte lunar, în patru sau în două rate.

(Despre alte taxe și ce ce trebuie să ducă cu sine elevele, — părinții pot căpăta informațiuni amănunțite dela Direcțiunea școlii, care le trimite dela cerere, regulamentul detaliat).

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase lângă parcul orașului și e provăzută cu apeduct, baie proprie și lumină electrică, înct ofere cele mai bune condiții igienice.

Elevele din internat, afară de școală, au în fiecare zi anumite ore de conversațiune în limba franceză, maghiară și germană, după trebuință. Pe lângă aceea ele să prepară și învață lecțiunile sub conducerea directorului, profesoarelor și guvernantelor.

Candidat de avocat cu praxă

afică aplicare îndată în cancelaria advocațională a subscrisului:

Dr. Aurel Oprea,
adv. în Orăștie.

CANCELARIA ARCHITECTULUI ROMÂN:

IOAN NIGA.

Arad, József főherceg-ut 1 sz.
(lângă „Victoria“).

Banca Națională a României.

Bilanțul General încheiat la 30 Iunie 1906.

ACTIV.				PASIV.			
Cassa	Monedă met.	Aur . . . 72,670.695-93 Argint . . . 1,966.464-94 Trate aur . . . 30,464.240-48	105,101.401-35	Capital			12,000.000—
	Bilete de Bancă	27,677.280—	132,778.681-35	Fond de rezervă			21,373.442-20
Efecte predate Cassei spre încasare		—	3,309.492-30	„ „ amortiz. imobil, mobilier și mașini			3,222.588-06
Portofoliul român și străin Centrala		33,377.308-06	53,271.734-36	Bilete emise de Bancă			245,758.560—
„ „ Sucursale și Agenții		19,894.426-30	11,999.924—	Bonuri de Cassă			2,547.344-89
Efecte publice		—	14,801.390-81	Reescomptul semestrului viitor			222.693-49
„ fond de rezervă statutar		—	2,908.324-08	Depozite de retras			107,224.682-50
„ „ amort. imobil, mobilier și mașini		—	126.746-74	Compturi curente			66,338.510-38
Cupoane		—	—	Profit și pierdere			1,646.498-96
Impr. pe efecte publice { Centrala		1,812.500—	6,505.800—				
{ Sucursale și Agenții		4,693.300—	—				
Imprumuturi pe efecte publice în Ct. Ct. Centrala, Sucursale și Agenții		—	21,257.533-33				
Imobile		—	5,767.518-70				
Mobilier și mașini de imprimerie		—	603.207-59				
Dobânzi datorate la împrum. pe efecte publice		—	280.076-86				
Depozite libere		81,575.682-50	107,224.682-50				
Depozite libere ct. provizoriu		25,649.000—	—				
Diversi { Compt. curente		71,313.253-94	99,499.207-86				
{ „ de valori		28,185.953-92	—				
Lei		—	460,334.320-48				460,334.320-48

Profit și pierdere încheiat la 30 Iunie 1906.

DEBIT.		CREDIT.	
Salariile personalului de administrație	514.305-45	Sold precedent	1.575-18
„ „ imprimerie	32.400—	Dobânzi și beneficii diverse	1,521.735-25
Cheț. de adm. imp. că- { Centrala 315.626-91 tră Stat și dif. taxe { Suc. și Ag. 84.688-66 }	400.315-57	Trate și remise și diverse operațiuni cu străinătatea	893.904-51
Chețueli de imprimerie	5.634-48	Venitul efectelor publice	286.884-25
Fondul amortizării imobilelor	45.000—		
„ „ amort. mobil. și mașin. de imprimerie	7.000—		
Luminat și încălzit	20.804—		
Drepturi de prezență	18.980—		
Material pentru fabricarea biletelor (uzat)	6.540-83		
„ „ imprimerie	6.619-90		
Sold (beneficiu net)	—		2,704.099-19
			2,704.099-19

p. Guvernator: **Eugeniu Garada.**

Director delegat la serv. comptabilității: **Th. Ștefănescu.**

Abonamentul nostru.

Prețul regulat de abonament al foii „*Libertatea*“, e 6 cor. Cetitorilor economi din popor, o dăm cu preț redus la 4 cor.

Acolo unde mai mulți vecini să întovărășesc cel puțin 5 la un loc, și cer să vină foaia la toți 5 sub o legătură — adică 5 foi, ori mai multe sub aceeași fașie și adresă, — dămă crutăm și noi la postă și la decrul administrației, — o dăm cu preț redus de numai 1 fl. 20 cr. (2 cor. 40 fil.) fiecare una foaie.

(Domniile inteligenți ce prindere mai bună, sunt rugați a nu să folosească scările imbiat economilor, ci a plăți prețul întreg de 6 cor., căci numai așa putem face cetitorilor din popor astfel de mari ușurări de preț.)

„*Foaia Interesantă*“ să dă deosebit cu 1 cor. pe an peste prețul „*Libertății*“, din toate formele de sus. Să trimite cu „*Libertatea*“ sub aceeași legătură, dar numai celor-ce trimit prețul ei deosebit peste prețul de mai sus al „*Libertății*“.

Cei-ce nu vreau să aibă și „*Foaia Interesantă*“, pot abona „*Libertatea*“ și numai singură.

Cu fiecare „*Libertate*“ pot merge încă 3—4 „*Foi Interesante*“, pe care cel-ce ține „*Libertatea*“, le procură pentru oarecari vecini ai săi, — trimițând înainte pentru fiecare cite 1 cor. pe un an, ori cite 50 fil. pe jumătate de an. „*Foaia Interesantă*“ sin-

gură, fără „*Libertatea*“, să poate trimite numai acolo, unde să cer cel puțin 4 numeri deodată, sub o adresă. Acolo merge și fără „*Libertatea*“. Cite 1 „*Foaie Interesantă*“ singură, pe adresă deosebită, nu să trimite însă nimănui. Ci cel-ce vrea să aibă și el „*Foaia Interesantă*“, să ceară -să-i vină cu „*Libertatea*“ pe care o ține cutare om din satul lui, și el va merge să și-o ia dela acela în fiecare Simbătă. Așa apoi să poate.

Casă de vânzare.

Casa din strada Castăului Nr. 1-a din Orăștie, constatătoare din 3 odăi, pivniță, șopru, eurte spațioasă și fințină, să vinde din mână liberă. Informațiuni mai de-aproape să pot căpăta la redacția foii.

Doi băieți

să primesc ca învățacei în *franzelăria* (chiflăria) dlui *Petru Moga* în *Sibiū* (Str. Quer No. 1.) Eitate dela 16 ani în sus, luați pe 3 ori 2 ani, după învoială. — Conțițiunile mai amănunțite le dă dl Moga ori administrația foii noastre. 3—6

Învățacel de pravălie

care să aibă câteva clase gimnasiale, să cunoască cit de cit limbile folosite aici, și din casă bună, — să primește în pravălia de manufactură a subscrisului.

Ioan Lăzăroiu
comerciant în ORĂȘTIE.
(Szászváros.)

Sz. 946—1906. végrh.

Árverési hirdetésény.

Közírré teszem, hogy a dévai kir. járásbíróóság 1904 évi 8993 sz. végzése következtében Dr. Vlád Aurél ügyvéd által képviselt Grünbaum Ignác javára, Androsoi Ioana s. t., ellen 120 K 30 fill. s járulékal erejéig fogantositott kielégítési végrehajtás útján le foglalt és 750 K becsült következő ingóságok, u. m.: széna, süldők, két kád szilvával nyilvános árverésen eladatnak.

Ezen árverés a szászvárosi kir. járásbíróóság 1906 évi V. 645/2 sz. végzése folytán 120 K 30 fillér tőkekövetelés, ennek 1904 évi március hó 15 napjától járó 6% kamatai 1/2% váltódij és eddig 37 K bíróilag már megállapított költség erejéig Kosztesden alperések lakásán leendő eszközésére 1906 évi aug. hó 22 napjának d. e. 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendel- tetik.

Kelt Szászvárosban, 1906 évi augusztus hó 7 napján.

Schuster Vilmos
kir. bir. végrehajtó

Sz. 2193—1906 tkvi.

Arverési hirdetésényi kivonat.

Az algyógyi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közírré teszi, hogy Budoj József a Miklósi és Budoj József a Papé feredőgyógyi lakos végrehajthatóknak Iuonika Todor feredőgyógyi lakos végrehajtható szenedő elleni 120 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az 1881 évi LX. t.-cz. 144 §-a alapján és 146 §§. értelmében a dévai kir. törvény-székhez tartozó algyógyi kir. járásbíróóság területén lévő algyógyi községben fekvő az algyógyi 517 szám tjkvben Iuonika Todor végrehajtható szenedett és Iuonika Sándor társtulajdonos nevével álló alábbi ingatlanra az 1881 LX. t.-cz. 156 §. d), pontja alkalmazásával egészben és pedig: A + 5 rdsz. 3049, 3050, 3051, 3052, 3058, 3059, 3062 hrsz. házra, kertre, szállóra, szántóra és legelőre egészben 959 koronában, ezen megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1906. évi augusztus hó 22 napjának d. e. 9 órákor az algyógyi kir. járásbíróóság mint tkvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárainak 10% készpénzben vag az 1881 60. t.-cz. 42 §. jeltett árfolyammal számított és az 1881 évi november 1-én 3333 sz. a. kelt I. M. rendelett 6 §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

Algyógy, 1906 évi június hó 5-én.

A kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság.

Rozgonyi s. k.
kir. jbró.